

LIJST VAN PLANTEN

die door de bewoners van de drie Nederlandsche Antillen

St. EUSTATIUS, SABA en St. MARTIN

als geneeskrachtig worden beschouwd

tevens een

VERGELIJKEND OVERZICHT

van het medicinaal gebruik dat bij verschillende schrijvers

over die planten wordt gevonden

DOOR

I. BOLDINGH.

Overgedrukt uit het

Bulletin van het Koloniaal Museum te Haarlem,

No. 38.

1907.

DRUK VAN J. H. DE BUSSY — AMSTERDAM

22500906936

LIJST VAN PLANTEN

die door de bewoners van de drie Nederlandsche Antillen

St. EUSTATIUS, SABA en St. MARTIN

als geneeskrachtig worden beschouwd

tevens een

VERGELIJKEND OVERZICHT

van het medicinaal gebruik dat bij verschillende schrijvers

over die planten wordt gevonden

DOOR

I. BOLDINGH.

Overgedrukt uit het
Bulletin van het Koloniaal Museum te Haarlem,
No. 38.

1907.

DRUK VAN J. H. DE BUSSY — AMSTERDAM

WELLCOME INSTITUTE LIBRARY	
Coll.	welMO p
Coll.	pam
No.	QV 766
	1907
	B 68 l

INLEIDING.

In 1906 heb ik op initiatief van Prof. F. A. F. C. Went een studiereis ondernomen naar de drie Nederlandsche Antillen St. Eustatius, Saba en St. Martin, daartoe in de gelegenheid gesteld door de Koninkl. Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, die eene bijdrage uit het „Korthals-fonds” te mijner beschikking stelde, en voorts met ondersteuning van het „van Eeden-fonds”, de Maatschappij ter bevordering van het Natuurkundig onderzoek der Nederlandsche koloniën, en het Prov. Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. Als zich aansluitend bij mijn onderzoek naar de flora van die eilanden, is het nagaan van het gebruik, dat de bevolking maakte van planten voor geneeskundige doeleinden, een onderdeel van mijn werk geweest.

Voor al op St. Eustatius heb ik gegevens verzameld, waarbij van veel nut waren de aantekeningen verschaft door mevr. J. van Grol-Meyer; verder gaf de heer D. C. Hill (te Oranjestad) mij een zoo volledig mogelijke lijst van planten, hem als geneeskrachtig bekend en als zoodanig bij de bevolking in gebruik.

Voor die hulp betuig ik bij deze mijn dank; eveneens aan den directeur van het Koloniaal Museum te Haarlem, Dr. M. Greshoff, voor de welwillendheid om bij het samenstellen van de achterstaande lijst de uitvoerige aantekeningen, aan deze instelling vroeger door mevr. van Grol verschaft, te willen leenen.

Niet dan na overtuigd te zijn, welke plant bepaaldelijk bedoeld werd, heb ik de opgave van medicinaal gebruik aangeteekend; dikwijls toch bleek hoe, misschien te goeder trouw, de bewoners beweerden een plant te kennen, terwijl ze noch de kleur van de bloem, noch andere op den voorgrond tredende eigenschappen konden vertellen.

Ik heb niet alle inlandsche namen opgegeven, daar volledigheid meer kans heeft bereikt te worden tijdens mijn bewerking van de flora van onze drie Antillen; daarom is slechts één en wel de meest gewone naam vermeld; hoewel de hier vermelde namen van St. Eustatius afkomstig zijn, gelden zij toch bijna zonder uitzondering ook voor de beide andere eilanden.

Steeds heb ik vermeden aan de menschen te vragen of en waarvoor ze een bepaalde plant gebruikten, alleen opgaven gevraagd van hen bekende geneeskrachtige planten. Onder de

planten, die schijnbaar *niet* bij de bewoners van St. Eustatius bekend zijn als geneeskrachtig, behoort o.a. *Krameria*, waarvan een soort aldaar op bepaalde gedeelten in overgrootte hoeveelheden te vinden is; het ware wenschelijk dat nog eens na te gaan, vooral daar de *Krameria*, die den ratanhia-wortel levert, een bekende artsenijs-plant is.

Over de juistheid van het gebruik dezer plantaardige geneesmiddelen kan ik niet oordeelen; en nog minder over het resultaat er van. Het zou wenschelijk zijn, dat de medici, die op die verschillende eilanden wonen, met de hulp van deze lijst een aantal van die waarnemingen gingen controleeren; uit de wijze waarop zij is samengesteld moge blijken welke planten het meest voor dat onderzoek aangewezen zijn.

Zoo zullen planten, waarvan overeenstemmende gegevens van verschillende streken bestaan, zeker vertrouwen verdienen, daarentegen een plant, waarvan wij geen andere gegevens hebben, nader onderzoek eischen; ook die soorten van een zelfde familie welke overeenstemmende eigenschappen hebben volgens de bewoners van St. Eustatius en waarvan wij verder niets weten, b.v. de fam. der Borraginaceae.

Bij de verschillende planten is de plaats aangehaald waar men een beschrijving kan vinden, in de meeste gevallen in de Flora van Grisebach¹⁾, afgekort als *Gris*. Aan deze flora heb ik mij volkomen gehouden; bij de bewerking van de flora van onze drie Antillen zullen mogelijk later eenige andere synoniemen gebruikt worden; het kwam mij evenwel wenschelijk voor hier die algemeen bekende flora te volgen.

Soms vindt men bij Grisebach t. a. p. iets omtrent medicinaal gebruik van de planten en bijna overal is daar ook aangehaald als *Desc. Fl.* het werk van Descourtilz, *Flore médicale des Antilles*. (1821—1829).

Aanhalingen uit *Desc. Fl.* vinden wij ook veel in het tweede werk, dat ik geraadpleegd heb, n.l. dat van Bisschop Grevelink, afgekort als *B.G.*

Verder gaf de Flora van de Fransche Antillen door R. P. Duss, aangehaald als *Duss*, het gebruik van de planten op die eilanden.

Aan het grootte werk van Dragendorff, *die Heilpflanzen*, aangehaald als *Drag.*, ontleende ik verder de gegevens over medicinaal gebruik in 't algemeen.

Over de wijze, waarop de verschillende schrijvers geciteerd zijn, diene het volgende: Komt van een plant geen medicinaal gebruik voor bij een schrijver, dan heb ik deze niet aangehaald.

Komt er een medicinaal gebruik voor, dan heb ik de blz. aangehaald.

¹⁾ Verg. voor de uitvoerige titels de hier volgende literatuurlijst.

Komt er onder het med. gebruik van een plant een voor dat eenigszins overeenstemt met een door mij gegeven, dan zijn de woorden, die daarop betrekking hebben, aangehaald.

Om verwarring buiten te sluiten, zijn de namen der ziekten, waartegen de bevolking de planten gebruikt, in die woorden opgeschreven, waarin ik ze hoorde, (soms vertaald uit het Engelsch, daar dit de heerschende taal daar is).

De cijfers achter de inlandsche namen geven aan onder welk nummer de bedoelde plant in het Koloniaal Museum te Haarlem (H.) aanwezig is. De no's zonder H. bevinden zich in het herbarium van de Rijks-universiteit te Utrecht; beide collecties van St. Eustatius zijn door mevr. van Grol saamgebracht. De planten waarbij geen no. vermeld is, zijn uit de door mij gemaakte verzameling.

Voor de rangschikking van de plantenfamilies volgde ik Engler und Prantl, *die natürlichen Pflanzenfamilien*, terwijl de geslachten en soorten alphabetisch gerangschikt zijn.

Het register der plantennamen zal naar ik hoop er toe meewerken om het raadplegen van deze bijdrage tot de kennis van onze koloniën te vergemakkelijken.

L I T E R A T U U R.

BISSCHOP GREVELINK, A. H. Planten van Nederlandsch-Indië bruikbaar voor handel, nijverheid en geneeskunde. Amsterdam, J. H. de Bussy, 1883.

CANDOLLE, P. DE. Prodomus Systematis Naturalis Regni vegetabilis. Pars I, IV, VIII.

DRAGENDORFF, DR. G. Die Heilpflanzen der verschiedenen Völker und Zeiten. Ihre Anwendung, wesentliche Bestandtheile und Geschichte. Stuttgart, Ferdinand Enke, 1898.

DUSS, R. P. Flore phanerogamique des Antilles françaises (Guadeloupe et Martinique) par le R. P. D. (avec annotations du professeur Dr. Edouard Heckel sur l'emploi de ces plantes).

In: Annales de l'Institut colonial de Marseille. Quatr. année, Troisième volume (1896). Macon, Protat Frères, imprimeurs.

ENGELER UND PRANTL. Die natürlichen Pflanzenfamilien, III 4.

GRISEBACH, A. H. R. Flora of the British West Indian Islands. London, Lovell Reeve & Co. 1864.

HACKEL, E. Monographiae Phanerogamarum A et C. de Candolle. Vol. Sextum, Andropogoneae. Parisiis. Sumptibus G. Masson, 1889.

LIJST VAN PLANTEN,

die door de bewoners van de drie Nederlandsche Antillen St. Eustatius, Saba en St. Martin als geneeskrachtig worden beschouwd.

Filices.

POLYPODIUM LYCOPODIODES L.; Gris. p. 702.
Fern roots. 261 H. De wortelstokken tot poeder gemalen met terpentijn vermengd zijn een goed middel ter afdrijving van wormen.
 Drag. p. 57.

Gramineae.

ANDROPOGON NARDUS L.; Hackel in DeCandolle Monogr. VI, p. 601.
Lemongrass. 289. Een aftreksel van de plant wordt tegen koorts en hoesten gebruikt.
 B. G. p. 816, 819. Duss p. 529. Drag. p. 78.
 ELEUSINE INDICA G.; Gris. p. 540.
Dutch grass. 237 H. Gekookt en warm aangewend een zeer goed geneesmiddel tegen lendenpijn.
 Een aftreksel van E. i. en bladen van de *Pigeon pea* (Cajanus indicus Spr.) inwendig gebruikt, werkt bespoedigend bij geboorten.
 B. G. p. 794. Duss p. 509. Drag. p. 86.

Commelinaceae.

COMMELINA ELEGANS KTH.; Gris. p. 525.
Watergrass. 2 H. Een aftreksel van de plant wordt aan kleine kinderen gegeven om het tanden krijgen te bespoedigen; ook wordt een aftreksel gedronken tegen gal.

Liliaceae.

ALOE VULGARIS LAM.; Gris. p. 582.
Aloë. 300 H. Uit de plant wordt „aloë” geperst. Vermengd met jenever is het een zeker middel tegen waterzucht.
 B. G. p. 551. Duss p. 557. Drag. p. 117.

Amaryllidaceae.

FOURCROYA GIGANTEA VENT.; Gris. p. 582.
Kareta or *Century plant.* 146 H. De bladen warm op de pijnlijke plaats gelegd, nemen de pijn weg.

E. G. p. 848. Duss p. 559: „avec des fragments de feuilles pilées on prépare une sorte de pâte à laquelle on ajoute du sel et du tafia, et qu'on applique contre les plaies et les blessures”. Drag. p. 134.

✓ Musaceae.

MUSA PARADISIACA L.; Gris. p. 599.

Plantain. De vruchtschil gedroogd en tot poeder gewreven wordt gebruikt als een geneesmiddel voor venerische zweren. Een aftreksel van de bladen van M. p. en wortels van het suikerriet werkt bespoedigend bij geboorten.

B. G. p. 853: „..... zijn de jonge bladen van de Musa-soorten bestendig in gebruik tot dekking van door blaartrekking of verbranding ontvelde lichaamsdeelen.....”.

Duss p. 579: „Cette espèce et le M. sapientum L., originaires d'Asie, sont employés à la Guiane française: les feuilles pour panser les vésicatoires; le fruit vert à titre d'adstringent et même d'abortif par son épicarpe; la sève est considérée comme adstringente et hémostatique. (E. H.)”

Drag. p. 140: „..... „Soll bei Diarrhoe, Unterleibsentzündung, Brustleiden wirksam sein; Saft des Stammes bei Erkrankungen im uropoëtischen System.”

Chenopodiaceae.

✓ CHENOPODIUM AMBROSIOIDES L.; Gris. p. 60.

Wormbush. 5 H. Het plantje wordt gekookt en het aftreksel negen dagen aan kinderen gegeven tot afdriving van wormen; daarna geeft men de kinderen olie.

B. G. p. 258: „..... een goed wormmiddel voor kinderen”.

Duss p. 51: „..... on s'en sert comme sudorifique et vermifuge”.

Drag. p. 195: „..... Vermifugum”.

✓ CHENOPODIUM ANTHELMINTICUM L.; Gris. p. 60.

Sprainbush. 9 H. Het kruid en de bloemen worden te samen fijn gestampt en daarna goed met azijn vermengd; vervolgens doet men het tusschen linnen en legt men het op de plaats van het lichaam, die men verrekt heeft.

Drag. p. 195.

Amarantaceae.

✓ ACHYRANTHES ASPERA L. VAR. OBTUSIFOLIA LAM.; Gris. p. 62.

Mann better mann. 176 H. Een aftreksel van de plant wordt tegen kramp gedronken.

B. G. p. 265. Drag. p. 200: „Wurzel und Kraut magenstärkend, verdauungsbeförderend, diuretisch”.

Anonaceae.

✓ ANONA MURICATA L.; Gris. p. 4.

Sour sap. 89 H. Het sap uit de vrucht wordt als verfrisschende

drank gebruikt, en een aftreksel van de bladen is een zeer goed geneesmiddel tegen koliek.

B. G. p. 281. Duss p. 3: „Les tisanes faites avec ses feuilles sont d'un emploi général: elles sont calmantes et favorisent la digestion”. Drag. p. 215: „Blätter als Anthelminthicum”.

Papaveraceae.

ARGEMONE MEXICANA L.; Gris. p. 13.

Thistle. 17 H. Het melksap dient tegen kiespijn. Het zaad wordt gebrand en fijn gestampt en daarna vermengd met het melksap, en dient het dan om wratten en wild vleesch te verwijderen. Een aftreksel van de bloembladen wordt aan kinderen gegeven, die last met hunne urine hebben. De wortels op rhum getrokken dienen tegen maagpijn. Een aftreksel van de plant wordt tegen asthma gebruikt.

B. G. p. 297: „tegen borstaandoeningen”; „het sap wordt als een plaatselijk middel op trage zweren door de inlanders hoog gewaardeerd”. Duss p. 8. Drag. p. 249: „der gelbe Milchsaff bei..... Warzen”.

Capparidaceae.

CAPPARIS CYNOPHALLOPHORA L.; Gris. p. 18.

Mustard. 46 H. De zaden worden gebruikt bij moeilijke menstruatie.

B. G. p. 301. Duss p. 13. Drag. p. 261.

Moringaceae.

MORINGA PTERYGOSPERMA GAERTN.; Gris. p. 16.

Eringa. 227. Een aftreksel van de wortels is pijnstillend. B. G. p. 125. Duss p. 12: „La racine et l'écorce exercent sur la peau une action vésicante”. Drag. p. 263.

Crassulaceae.

BRYOPHYLLUM CALYCINUM SALISB.; Gris. p. 303.

Life plant. 297 H. De bladen worden op het hoofd gelegd als hoofdpijnmiddel. Drag. p. 266.

Leguminosae.

ABRUS PRECATORIUS L.; Gris. p. 190.

Jumby beed. 26 H. Een aftreksel wordt tegen den hoest gebruikt.

B. G. p. 79: „Een afkooksel van de bladen met den wortel van de maïze en wat suiker wordt in West-Indië gebruikt tegen zware verkoudheid en keelaandoening (Desc.). Duss p. 204. Drag. p. 332: „diaphoretisch”.

CASSIA BICAPSULARIS L.; Gris. p. 207.

Bly dog. 25. Een aftreksel wordt tegen verkoeling gedronken en om eene ontstoken huid te wasschen; een goed geneesmiddel

voor „roode hond”; een aftreksel wordt ook tegen verstopping gebruikt.

CASSIA OCCIDENTALIS L.; Gris. p. 209.

Bitterroot. 4 H. Een aftreksel van den wortel wordt gedronken tegen koorts, hoofdpijn, buikpijn en ook om de menstruatie te bevorderen. De zaden worden als surrogaat voor koffie gebruikt en zijn vooral goed tegen gal.

B. G. p. 49: „....quinine, in de plaats waarvan ze gebruik maken van een wilde plant (*Cassia occidentalis*) van wier wortel, die in den hoogsten graad bitter is, zij het afkooksel bezigen. Ook worden de zaden geroosterd en het aftreksel er van gebruikt.”

Duss p. 235; „les semences sont fébrifuges”, torréfiées, elles peuvent remplacer le cassé; elles calment.... les maux d'estomac”.

Drag. p. 302: „als Purgans; die Samen.... werden als Kaffeesurrogat benutzt”.

CAESALPINIA PULCHERRIMA Sw.; Gris. p. 205.

Pride of Barbados. 68 H. Een aftreksel werkt bespoedigend bij geboorten.

B. G. p. 58. Duss p. 230: „Dans nos deux colonies, les fleurs sont fréquemment employées comme un des meilleurs et des plus puissants emménagogues”.

Drag. p. 307: „Blatt und Same.... sollen Abort veranlassen”.

GUILANDINA BONDUCELLA L.; Gris. p. 204.

Grey niccor. 69 H. Een afkooksel van de zaden wordt gedronken bij moeilijke urineloosung.

B. G. p. 61. Drag. p. 305.

TAMARINDUS INDICA L.; Gris. p. 213.

Tamarind. 40 H. De zaden worden gebruikt tegen een zeere keel. Een aftreksel van de bloemknoppen wordt aan kinderen gegeven ter vermindering van de urineloosung.

B. G. p. 40. Duss p. 237. Drag. p. 299.

TEPHROSIA CINEREA PERS.; Gris. p. 182.

Senna. 240 H. Een aftreksel wordt gebruikt als thee, ook tegen wormen en als purgeermiddel, maar het geeft erge krampen; wordt ook tegen buikpijn gedronken en tegen oprispingen.

Drag. p. 320: „deren Wurzel auch bei exanthematischem Typhus, Wurmern.... gebraucht werden”.

Rutaceae.

↓ CITRUS MEDICA L.; Gris. p. 132.

Lime. 87 H. Een aftreksel van de bladen wordt gebruikt tegen koliek en het sap van de vrucht tegen koorts, erysipelas etc.

B. G. p. 488. Duss p. 131: „le jus du fruit est fébrifuge, stomatique”. Drag. p. 359.

↓ *TRIPHASIA AURANTIOLA* LOUR.; Eng. u. Prantl. Nat. Pfl.fam. III. 4. p. 191.

Myrtle lemon. 20 H. De vruchten worden op jenever getrokken en leveren een bitter dat uitstekend voor de maag is.

B. G. p. 476. Drag. p. 357.

Euphorbiaceae.

↓ *CROTON BALSAMIFER* L.; Gris. p. 38.

Morrowbush. 54 H. Een aftreksel van de bladeren wordt gedronken tegen kramp en gal, tegen koorts, en de plant wordt ook gebruikt om gonorrhoe te genezen. Een aftreksel van bladen en bloemen wordt tegen witte vloed gedronken.

Duss p. 31.

↓ *EUPHORBIA THYMIFOLIA* BURM.; Gris. p. 53.

Children chickenweed. 229 H. Een aftreksel wordt tegen buikpijn en koorts gedronken.

B. G. p. 425: een afkooksel van deze plant geeft men gewoonlijk aan kleine kinderen bij diarrhee en om ingewandswormen te verdrijven. Duss p. 42: „on la prend aussi contre la dysenterie.” Drag. p. 387.

↓ *EUPHORBIA PILULIFERA* L.; Gris. p. 54.

Chickenweed. 8 H. Een aftreksel van de plant wordt gedronken om het urineeren te bevorderen, vooral bij kleine kinderen. Men doet ook een aftreksel in het badwater voor hetzelfde doel.

Duss. p 42: „on l'emploie surtout en infusion contre les fièvres et contre la rétention de l'urine.” Drag. p. 387.

↓ *JATROPHA CURCAS* L.; Gris. p. 36.

Grave physic nut. 165 H. Een aftreksel van de bladen drinkt men tegen geeloog; ook voegt men daar vaak bij Devil's hair (*Cuscuta americana* L.) Men kookt de bladen met die van de Morrowbush (*Croton balsamifer* L.), laat het aftreksel lauw worden, en baadt de kraamvrouw er mede.

B. G. p. 404. Duss p. 27. Drag. p. 382.

↓ *JATROPHA GOSSYPIFOLIA* L.; Gris. p. 36.

White physic nut. 197 H. Het sap wordt gebruikt voor het sluiten van wonden. Een aftreksel van de bladen wordt tegen buikpijn en verkoeling gedronken.

Duss p. 26: „Selon Descourtilz, une seule graine suffit pour se purger.” Drag. p. 382: „Die Blätter purgiren und werden bei Kolik und Gallenkrankheiten verwendet.”

↓ *JATROPHA MULTIFIDA* L.; Gris. p. 36.

Coral plant. 171 H. De bloemen worden tegen kiëspijn gebruikt.

B. G. p. 403. Duss p. 26. Drag. p. 383.

✓ *PHYLLANTHUS NIRURI* L.; Gris. p. 34.

Demerara Bitter, Surinaam Bitter. 34 H. Een aftreksel van de bladen wordt tegen maagpijn gedronken; ook wordt het plantje voor dezelfde doeleinden op jenever getrokken.

B. G. p. 391: „een goed maagversterkend middel.” Duss p. 23. Drag. p. 373: „.... deren Kraut auch als Purgans (und) Tonicum.... empfohlen wird.”

✓ *RICINUS COMMUNIS* L.; Gris. p. 37.

Castor nut. 289 H. De zaden leveren de Ricinus-olie; een aftreksel van den wortel wordt gedronken tegen gal en verkoeling van het bloed.

B. G. p. 398: „de zaden leveren de bekende Castor-olie”. Duss p. 30: „l'huile est un purgatif assez doux, dont on se sert très fréquemment”. Drag. p. 379: „..... liefert die Ricinussamen und deren purgirend wirkendes Oel”.

Anacardiaceae.

✓ *ANACARDIUM OCCIDENTALE* L.; Gris. p. 176.

Cashew. 45 H. De gekookte bast is een goed geneesmiddel voor wonden en zweren.

Een aftreksel van den bast samen met dat van den Guava-bast (*Psidium Guava* Radd.) wordt gedronken tegen dysenterie en diarrhoea.

B. G. p. 518. Duss p. 189. Drag. p. 394.

Sapindaceae.

✓ *CARDIOSPERMUM HALICACABUM* L.; Gris. p. 122.

Sprainbush vine. 294 H. Het plantje wordt fijn gestampt en daarna goed met azijn vermengd; vervolgens doet men het tusschen linnen en legt men het op de plaats van het lichaam, die men verrekt heeft.

B. G. 511: „Les Indiens boivent la décoction de la plante dans les douleurs arthritiques”. Duss p. 117. Drag. p. 407.

✓ *MELICocca BIJUGA* L.; Gris. p. 127.

Kinnup tree. 86 H. Een aftreksel van de bladen wordt gebruikt als zweetdrijvend middel.

Drag. p. 408.

Vitaceae.

✓ *CISSUS SICYOIDES* L.; Gris. p. 102.

Pudding with. 129 H. Men hakt de bladen fijn, vermengt ze daarna met in water of melk geweekt brood en voegt daarbij karpatoelie of reuzel; het geheel wordt op een blad gelegd en dan geplaatst op een zweer, die daardoor spoedig open gaat.

Duss p. 95. Drag. p. 417.

Malvaceae.

✓ *HIBISCUS ROSA-SINENSIS* L.; Dec. Prodr. I. p. 448.

Hibiscus. 113. De bladen worden tegen hoofdpijn gebruikt.
Duss p. 75. Drag. p. 424.

SIDA CORDIFOLIA L.; Gris. p. 76.

Mash mallow (*she.*). 182 H. Men kookt de plant, stampet ze daarna fijn en vermengt ze met in water geweekt brood; het geheel wordt op een zweer gelegd, die daardoor spoedig open gaat.

Een aftreksel van *Mash mallow*bladen en *Morrow*bladen (*Croton balsamifer* L.) is een goed geneesmiddel voor gonorrhoe.

Een aftreksel van bladen en wortels is een middel om overvloedige urineloosting tegen te gaan, en wordt ook gedronken tegen maagpijn en verschillende ziekten van de baarmoeder.

Drag. p. 423.

Caricaceae.

CARICA PAPAYA L.; Gris. p. 290.

Pawpaw. 199. Wordt tegen tuberculose gebruikt.

B. G. p. 198. Duss p. 310. Drag. p. 454.

Cactaceae.

OPUNTIA COCCINELLIFERA MILL.; Gris. p. 302.

Curaçao Prickle. 153. Men snijdt de stekels van het „blad”, snijdt dit laatste in tweeën en legt het met den natten open kant, die met fijn zout bestrooid is, op een plaats waar men pijn heeft; vooral tegen hoofdpijn en lichtheid in 't hoofd. Ook als zoodanig gebruikt tegen ontsteking van het ovarium en het oog. Een aftreksel wordt gedronken om de branderigheid bij urineeren tegen te gaan.

Duss p. 318: „On se sert des entre-noeds dépouillés de leur épiderme, soit sans préparation, soit pilés dans du lait, en cataplasmes émollients et résolutifs sur les tumeurs inflammatoires”.
Drag. p. 457: „Die Sprossen werden.... gegen Entzündung verwendet”.

Punicaceae.

PUNICA GRANATUM L.; Gris. p. 242.

Pome granate. 58 H. De bast en de schillen van de vrucht worden gekookt en het aftreksel tegen buikpijn gedronken, en ook om wormen af te drijven.

B. G. p. 160: „.... de schors van den wortel tegen ingewandswormen”. Drag. p. 463: „die Wurzelrinde dient als Bandwurmmittel, die Blütengegen Würmer, Diarrhoe”.

Combretaceae.

CONOCARPUS ERECTUS L.; Gris. p. 277.

Button wood. Een aftreksel van de wortels wordt gebruikt tegen dysenterie.

Duss p. 295. Drag p. 181, 480.

Plumbaginaceae.

✓ *PLUMBAGO SCANDENS* L. Gris. p. 390.

Blisterbush. 149 H. De bladen worden fijngestampt, met azijn tot een papje vermengd en daarna tusschen linnen gedaan en op een pijnlijke plaats van het lichaam gelegd waar men het een blaar wil doen trekken.

B. G. p. 707: „de fijngestampte bladeren zijn blaartrekkend”. Duss p. 380: „Dans le pays, les habitants se servent des feuilles, froissées, comme vésicantes”. Drag. p. 516.

Oleaceae.

✓ *JASMINUM AZORICUM* L.; Dec. Prod. 8. p. 311.

Jessamine. 31. De bloemen worden een nacht in water gelegd en met dit water worden zeere oogen gebet.

Asclepiadaceae.

✓ *ASCLEPIAS CURRASSAVICA* L.; Gris. p. 419.

Ipecacuanha. 1 H. De plant dient voor braakmiddel en tegen zeere keel; de bloemen worden gebruikt tegen kiespijn.

B. G. p. 639: „de wortel is braakwekkend”. Duss p. 398: „Les racines sont, selon la dose, vomitives ou purgatives”. Drag. p. 547: „Wurzel als Emeticum angewendet”.

✓ *CALOTROPIS PROCERA* R. Br.; Gris. p. 420.

Liberty plant. 43 H. Men wrijft de bladen zoolang met een flesch plat, tot dat al het melksap er uit is; daarna droogt men ze bij het vuur en legt het op de pijnlijke plaats van het lichaam. Dit geneesmiddel wordt vooral aangewend tegen pleuris en neuralgische pijnen.

B. G. p. 636: „....gebruiken de bladen.... ook als uitwendige geneesmiddelen”. Duss p. 399. Drag. p. 547: „das Blatt soll in Gambien gegen Kopfschmerz benutzt werden”.

Convolvulaceae.

✓ *CUSCUTA AMERICANA* L.; Gris. p. 476.

Love vine. 99 H. Een aftreksel van het plantje wordt tegen geeloog gedronken.

Drag. p. 568: „bei Leberkrankheiten”.

✓ *IPOMOEA VENTRICOSA* CHOIS.; Gris. p. 467.

Hoofdpijnblad. 224 H. De bladen van de plant worden op het voorhoofd gelegd om hoofdpijn te verdrijven; door de hevige transpiratie, die onmiddellijk volgt, wordt dan ook de hoofdpijn genezen.

Borraginaceae.

✓ *HELIOTROPIMUM CURASSAVICUM* L.; Gris. p. 486.

Seaside Lavender. Een aftreksel wordt gebruikt om urineloozing te bevorderen.

HELIOTROPIUM INDICUM L.; Gris. p. 485.

Lilac Eyebright. 14 H. Een aftreksel wordt tegen verkoeling van het bloed gedronken en ook om urineloazing te bevorderen.

Duss p. 452: „et pour provoquer de la diurèse. (E. H.)”. Drag. p. 560.

HELIOTROPIUM PARVIFLORUM L.; Gris. p. 485.

White Eyebright. 7 H. Een aftreksel wordt tegen verkoeling van het bloed gedronken en ook om urineloazing te bevorderen; ook voor het betten van zeere oogen gebruikt.

TOURNEFORTIA GNAPHALODES R. BR.; Gris. p. 483.

Seaside Pusley. 267 H. Een aftreksel wordt gebruikt om urine-loazing te bevorderen.

Verbenaceae.

BOUCHEA EHRENBURGII CHAM.; Gris. p. 493.

Vervaine. 228 H. Een aftreksel van de plant wordt gebruikt tegen wormen en verkoeling van het bloed.

LANTANA INVOLUCRATA L.; Gris. p. 496.

Sage. 56 H. Een aftreksel van de plant wordt gedronken tegen koorts en zeere keel.

Duss p. 464: „La décoction de toute la plante est préconisée en bains contre..... la fièvre palustre. (E. H.)”. Drag. p. 565: „bei Gallenfebern”.

STACHYTARPHA. V. spec.; Gris. p. 494.

Purple wormbush. 293 H. Een aftreksel van de plant wordt gedronken ter afdrijving van wormen.

Duss p. 461. Drag. p. 565: „die Wurzel als Anthelminticum”.

Labiatae.

HYPTIS PECTINATA POIT.; Gris. p. 489.

Holly stalk. 241 H. Wordt gebruikt tegen diarrhoea.

Drag. p. 586: „gegen Flatulenz”.

LEONOTIS NEPETAEFOLIA R. BR.; Gris. p. 492.

Adonis abbot. 172 H. Een aftreksel van de plant wordt gebruikt tegen diarrhoea en hevige krampen; ook mengt men de fijnge-stampte bladen wel met jenever.

Drag. p. 573: „der Saft der Blätter gegen Wechselfieber und Typhus gebraucht”.

OCIMUM SP. waarschijnlijk: O. BASILICUM L.; Gris. p. 487, O. GRATISSIMUM L.; Duss p. 454, en O. MICRANTHUM W.; Gris. p. 487, resp. genoemd: *Basil*, *Selash* en *Mosquito basil*. 296 H., 261, 233.

Een aftreksel van de plant wordt gebruikt tegen hoesten en koorts.

B. G. p. 701: „en wordt bij verkoudheid en lichte koorts gedronken”.

Duss p. 454: „..... on fait avec les feuilles et les jeunes tiges un extrait qu'on emploie avec succès contre toutes sortes d'indispositions. Drag. p. 586: „Blatt als antifebrile”.

✓ *SALVIA OCCIDENTALIS* Sw.; Gris. p. 490.

Rabbit meat. 292 H. Een aftreksel van de plant wordt gebruikt tegen aambeien.

Duss p. 458. Drag. p. 576.

✓ *SALVIA SEROTINA* L.; Gris. p. 490.

Cat nip. 33 H. Een aftreksel wordt gedronken om abortus op te wekken.

✓ *Solanaceae.*

DATURA METEL L.; Gris. p. 434.

Creole Fireweed. De bladen met olie ingewreven en verwarmd worden met goed gevolg gebruikt tegen neuralgische en rheumatische pijnen. De bladen worden ook in een pijp gerookt tegen asthma.

B. G. p. 664: „(*Datura stramonium* L.) het eenige (nuttig) gebruik, dat er van de bladeren gemaakt wordt, is dat men ze door astmalijders laat rooken op de wijze van tabak”. p. 665: „(*Datura Metel* Roxb.) de bladeren uitwendig in rheumatiek en andere zwellingen van de leden.” Duss p. 408. Drag. p. 598.

SOLANUM IGNEUM L.; Gris. p. 440.

Cancker berry. 47 H. De bessen worden fijn geknepen en het sap met honig en borax vermengd, of met olie, tegen spruw gebruikt; ook tegen zeere keel gebruikt.

B. G. p. 659: „(*Solanum Jacquini* Willd.). In West-Indië wordt het sap van de bessen gebruikt in gevallen van zeere keel”. Drag. p. 593.

✓ *Scrophulariaceae.*

✓ *CAPRARIA BIFLORA* L.; Gris. p. 427.

Tea bush. 11 H. Een aftreksel wordt gedronken tegen geeloog en gal, en om urinelooszing te bevorderen; het wordt vooral aan pas geboren kinderen te drinken gegeven.

Duss p. 403: „cette espèce est employée à la Guiana surtout comme diurétique.” Drag. p. 604.

✓ *SCOPARIA DULCIS* L.; Gris. p. 427.

Sweet broom. 10 H. Een aftreksel wordt gedronken tegen geeloog en gal, en bij bevalling.

Duss p. 403. Drag. p. 606.

✓ *Bignoniaceae.*

CRESCENTIA CUJETE L.; Gris. p. 445.

Calabas. 255 H. Men maakt siroop van het vruchtvleesch en gebruikt dat tegen verkoudheid en tering.

B. G. p. 672: „Er wordt een stroop uit (het vruchtvleesch) bereid, welke als borstmiddel in West-Indië hoog wordt geprezen”. Duss p. 490: „Descourtilz recommande le jus passé à travers un linge et mêlé à du sirop contre les maladies de poitrine”. Drag. p. 611: „Frucht bei Brustleiden gebraucht”.

✓ *TECOMA PENTAPHYLLA* D. C.; Gris. p. 447.

White cedar. 109. Een aftreksel wordt gebruikt als tegengift bij visch-vergiftigingen.

B. G. p. 673: „(*Tecoma leucoxylon* M.) on emploie la décoction de ses fleurs et de sa racine contre la morsure des serpents”.

Drag. p. 609: „(*Bignonia Leucoxylon* L.) Saft der Rinde und Blätter Gegengift gegen Hippomane Mancinella L., Holz soll selbst giftig sein. Fischgift”.

Ik heb, nadat ik eerst meende te begrijpen dat de T. p. als middel werd gebruikt om visschen te vergiftigen, nader inlichtingen gevraagd, en ben toen tot de overtuiging gekomen, dat men het gebruikt in den zin zooals aangegeven. Vergelijk daarmede het aangehaalde bij Dragendorff.

Martyniaceae.

MARTYNIA DIANDRA GLOX.; Gris. p. 465.

Fox glove. 65 H. De bladen worden met kaarsvet of olie ingesmeerd en gebruikt tegen neuralgische pijnen.

Drag. p. 612.

Acanthaceae.

✓ *BLECHUM BROWNEI* JUSS.; Gris. p. 453.

Wild Prickle balsem. 304 H. Een aftreksel van de bladen en bloemen wordt tegen hoest gebruikt.

✓ *DIANTHERA SESSILIS* GR.; Gris. p. 455.

Prickle balsem. 74 H. Een aftreksel van de plant wordt tegen verkoudheid en hoesten gedronken.

B. G. p. 682: „Het afkooksel van de zacht-aromatische bladeren is een voortreffelijk middel in catarrhale aandoeningen”. Duss p. 426.

JACOBINIA SP. (aff. *aurea* Hemsl.).

Fit plant. 248 H. Een aftreksel van de plant wordt aan hen, die aan toevallen lijden, te drinken gegeven.

Drag. p. 617: „..... gegen Epilepsie”.

✓ *RUELLIA TUBEROSA* L.; Gris. p. 452.

Devils bit. 83 H. Een aftreksel van de wortels wordt tegen koorts gedronken. Men hangt ook de wortels aan een draad geregen om den hals en beide polsen.

Duss p. 423: „réduites en poudre et prises en décoction, elles (les racines) servent, dans le pays, contre les fièvres”. Drag. p. 615. „Wurzel Fiebermittel”.

Rubiaceae.

MITRACARPUM VILLOSUM CHAM. SCHLECHT.; Gris. p. 350.

Wild chickenweed. 186 H. Men kookt het plantje en drinkt het aftreksel tegen buikpijn.

Caprifoliaceae.

SAMBUCUS CANADENSIS L.; Dec. Prod. IV. p. 322.

Elder. 160 H. Een aftreksel der bloemen wordt tegen verkoudheid gebruikt.

Duss p. 329: „On emploie souvent les fleurs en tisane contre les rhumes et les fluxions de poitrine”. Drag. p. 640: „(S. nigra L.) Blüten, Früchte und Rinde dienen als Diaphoreticum”.

Cucurbitaceae.

MOMORDICA CHARANTIA L.; Gris. p. 287.

Maiden apple. 35 H. De plant wordt fijngestampt, daarna met azijn vermengd; vervolgens doet men het tusschen linnen en legt men het op de plaats van het lichaam, die men verrekt heeft.

B. G. p. 190. Duss p. 307. Verg. Drag. p. 647: „Momordica cochinchinensis Spr., Blatt und Same..... äusserlich bei..... Verrenkungen.

Compositae.

AGERATUM CONYZOIDES L.; Gris. p. 356.

White head. 6 H. De bloem wordt in een holle kies gestopt om de kiespijn te verdrijven.

Duss p. 353. Drag. p. 659.

PARTHENIUM HYSTEROPHORUS L.; Gris. p. 369.

White cap. 3 H. Een aftreksel van de plant wordt gedronken tegen koorts en asthma.

B. G. p. 569: „fébrifuge”. Duss p. 364: „Cette plante est citée dans nos classiques comme employée de temps immémorial aux Antilles à titre de fébrifuge”. Drag. p. 668. Verg. Drag. p. 668: „P. integrifolium L.; Blütenköpfe und Wurzeln gegen Fieber und Intermittens”.

PLUCHEA SP.; Gris. p. 367.

Wild tobacco. 61 H. De bladen worden gekookt en het aftreksel tegen buikpijn gedronken; ook wordt het aftreksel in een warm zitbad gedaan om pijn in den rug te herstellen. Een aftreksel wordt ook gebruikt tegen aambeien.

Duss pag. 361. (P. odorata Cass.). Drag. p. 665. Verg. Drag. p. 665: „Pluchea Quitoc D. C., bei Flatulenz und zu aromatischen Bädern gebraucht”.

PROPHYLLUM RUDERALE CASS.; Gris. p. 379.

Copperal. 277 H. Een aftreksel van de plant wordt tegen koorts gedronken.

REGISTER DER PLANTENNAMEN

	BLZ.		BLZ.
Abrus precatorius L.	100	Chenopodium ambrosioides L.	99
Achyranthes aspera L.	99	Chenopodium anthelminticum L.	99
Adonis abbot = Leonotis nepetae-		Chickenweed = Euphorbia pilulifera L.	162
folia R. Br.	106	Children chickenweed = Euphorbia	
Ageratum conyzoides L.	109	thymifolia Burm.	102
Aloe vulgaris Lam.	98	Cissus sicyoides L.	103
Aloë	98	Citrus medica L.	101
Anacardium occidentale L.	103	Commelina elegans Kth.	98
Andropogon Nardus L.	98	Conocarpus erectus L.	104
Anona muricata L.	99	Copperal = Porophyllum ruderale Cass.	109
Argemone mexicana L.	100	Coral plant = Jatropha multifida L.	102
Asclepias curassavica L.	105	Creole fireweed = Datura Metel L.	107
		Crescentia Cujete L.	107
Basil = Ocimum Basilicum L.	106	Croton balsamifer L.	102
Bignonia Leucoxydon L.	108	Curaçao Prickle = Opuntia coccinelli-	
Bitterroot = Cassia occidentalis L.	101	fera Mill.	104
Blechnum Brownei Juss.	108	Cuscuta americana L.	105
Blisterbush = Plumbago scandens L.	105		
Bly dog = Cassia bicapsularis L.	100	Datura Metel L.	107
Bouchea Ehrenbergii Cham.	106	Datura Metel Roxb.	107
Bryophyllum calycinum Salisb.	100	Datura Stramonium L.	107
Buttonwood = Conocarpus erectus L.	104	Demerara Bitter = Phyllanthus Ni-	
		ruri L.	103
Caesalpinia pulcherrima Sw.	101	Devils bit = Ruellia tuberosa L.	108
Cajanus indicus Spr.	98	Devils hair = Cuscuta americana L.	105
Calabas = Crescentia Cujete L.	107	Dianthera sessilis G.	108
Calotropis procera R. Br.	105	Dutch grass = Eleusine indica G.	98
Cancker berry = Solanum igneum L.	107		
Capparis cynophallophora L.	100	Elder = Sambucus canadensis L.	109
Capraria biflora L.	107	Eleusine indica G.	98
Cardiospermum halicacabum L.	103	Erringa = Moringa pterygosperma	
Carica Papaya L.	104	Gaertn.	100
Cashew = Anacardium occidentale L.	103	Euphorbia pilulifera L.	102
Cassia bicapsularis L.	100	Euphorbia thymifolia Burm.	102
Cassia occidentalis L.	101		
Castor nut = Ricinus communis.	103	Fern roots = Polypodium lycopo-	
Castor oil	103	dioides L.	98
Cat nip = Salvia serotina L.	107	Fit plant = Jacobinia sp.	108
Century plant = Fourcroya gigantea		Fourcroya gigantea Vent.	98
Vent.	98	Fox glove = Martynia diandra Glox.	108

	BLZ.		BLZ.
Grave physicnut = <i>Jatropha Curcas</i> L.	102	Morrow bush = <i>Croton balsamifer</i> L.	102
Grey niccor = <i>Guilandina Bondu-</i>		Mosquito basil = <i>Ocimum Basili-</i>	
cella L.	101	cum L.	106
Guava	103	Musa paradisiaca L.	99
Guilandina Bonducella L.	101	Mustard = <i>Capparis cynophallophora</i>	
		L.	100
<i>Heliotropium curassavicum</i> L.	105	Myrtle lemon = <i>Triphasia aurantiola</i>	
<i>Heliotropium indicum</i> L.	106	Lour.	102
<i>Heliotropium parviflorum</i> L.	106		
<i>Hibiscus Rosa-sinensis</i> L.	103	<i>Ocimum Basilicum</i> L.	106
<i>Hippomane Mancinella</i> L.	108	<i>Ocimum gratissimum</i> L.	106
Holly stalk = <i>Hyptis pectinata</i> Poit. .	106	<i>Ocimum micranthum</i> W.	106
Hoofdpijnblad = <i>Ipomoea ventricosa</i>		<i>Opuntia coccinellifera</i> Mill.	104
Chois.	105		
<i>Hyptis pectinata</i> Poit.	106	<i>Parthenium hysterophorus</i> L.	109
		<i>Parthenium integrifolium</i> L.	109
<i>Ipecacuanha</i> = <i>Asclepias curassavica</i> L.	105	Paw paw = <i>Carica Papaya</i> L.	104
<i>Ipomoea ventricosa</i> Choisi.	105	<i>Phyllanthus Niruri</i> L.	103
		Pigeon pea = <i>Cajanus indicus</i> Spr. .	98
<i>Jacobinia</i> sp.	108	Plantain = <i>Musa paradisiaca</i> L. . . .	99
<i>Jasminum azoricum</i> L.	105	<i>Pluchea odorata</i> Cass.	109
<i>Jatropha Curcas</i> L.	102	<i>Pluchea</i> sp.	109
<i>Jatropha gossypifolia</i> L.	102	<i>Pluchea Quitoc</i> DC.	109
<i>Jatropha multifida</i> L.	102	<i>Plumbago scandens</i> L.	105
Jessamine = <i>Jasminum azoricum</i> L. .	105	<i>Polypodium lycopodioides</i> L.	98
Jumby bead = <i>Abrus precatorius</i> L. .	100	Pome granate = <i>Punica Granatum</i> L.	104
		<i>Porophyllum ruderales</i> Cass.	109
Kareta = <i>Fourcroya gigantea</i> Vent. .	98	Prickle balsem = <i>Dianthera sessilis</i>	
Kinnup tree = <i>Melicocca bijuga</i> L. .	103	Gr.	108
		Pride of Barbados = <i>Caesalpinia pul-</i>	
<i>Lantana involucrata</i> L.	106	cherrima Sw.	101
Lemon grass = <i>Andropogon Nardus</i> L.	98	<i>Psidium Guava</i> Radd.	103
<i>Leonotis nepetaefolia</i> R.Br.	106	Pudding with = <i>Cissus sicyoides</i> L. .	103
Liberty plant = <i>Calotropis procera</i>		<i>Punica Granatum</i> L.	104
R.Br.	105	Purple wormbush = <i>Stachytarpha</i> sp.	106
Life plant = <i>Bryophyllum calycinum</i>			
Salisb.	100	Rabbit meat = <i>Salvia occidentalis</i> Sw.	107
Lilac eyebright = <i>Heliotropium indi-</i>		<i>Ricinus communis</i> L.	103
cum L.	106	<i>Ruellia tuberosa</i> L.	108
Lime = <i>Citrus medica</i> L.	101		
Love vine = <i>Cuscuta americana</i> L. .	105	Sage = <i>Lantana involucrata</i> L. . . .	106
		<i>Salvia occidentalis</i> L.	107
Maiden apple = <i>Momordica charan-</i>		<i>Salvia serotina</i> L.	107
tia L.	109	<i>Sambucus canadensis</i> L.	109
Mann better mann = <i>Achyranthes</i>		<i>Scoparia dulcis</i> L.	107
aspera L.	99	Seaside lavender = <i>Heliotropium cu-</i>	
<i>Martynia diandra</i> Glox.	108	rassavicum L.	105
Mash mallow (she) = <i>Sida cordifolia</i> L.	104	Seaside pusley = <i>Tournefortia gna-</i>	
<i>Melicocca bijuga</i> L.	103	phalodes R. Br.	106
<i>Mitracarpum villosum</i> Cham. Schlecht	109	Selash = <i>Ocimum gratissimum</i> L. . .	106
<i>Momordica charantia</i> L.	109	Senna = <i>Tephrosia cinerea</i> Pers. . .	101
<i>Momordica cochinchinensis</i> Spr. . .	109	<i>Sida cordifolia</i> L.	104
<i>Moringa pterygosperma</i> Gaertn. . .	100	<i>Solanum igneum</i> L.	107

	BLZ.		BLZ.
Solanum Jacquinii Willd.	107	Triphasia aurantiola Lour.	102
Sour sap = Anona muricata L.	99	Verveine = Bouchea Ehrenbergii Cham	106
Sprain bush = Chenopodium anthelminticum L.	99	Water grass = Commelina elegans Kth.	98
Sprain bush vine = Cardiospermum halicacabum L.	103	White cap. = Parthenium hysterophorus L.	109
Stachytarpha sp.	106	White cedar = Tecoma pentaphylla DC.	108
Surinaam Bitter = Phyllanthus Niruri L.	103	White eyebright = Heliotropium parviflorum L.	106
Sweet broom = Scoparia dulcis L.	107	White head = Ageratum conyzoides L.	109
		White physic nut = Jatropha gossypifolia L.	102
Tamarind = Tamarindus indica L.	101	Wild chickenweed = Mitracarpum villosum Cham. Schlecht.	109
Tamarindus indica L.	101	Wild prickly balsem = Blechnum Brownei Juss.	108
Tea bush = Capraria biflora L.	107	Wild tobacco = Pluchea sp.	109
Tecoma Leucoxydon M.	108	Worm bush = Chenopodium ambrosioides L.	99
Tecoma pentaphylla DC.	108		
Tephrosia cinerea Pers.	101		
Thistle = Argemone mexicana L.	100		
Tournefortia gnaphalodes R. Br.	106		

